

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbunds input til

LANDBRUGSPAKKEN

Tiltag der kan skabe bedre levesteder for vildtet i det opdyrkede Danmark

Danmarks Jægerforbund arbejder aktivt for
VILDTET, JAGTEN OG JÆGERNE

INDLEDNING

Danmarks Jægerforbund arbejder aktivt for vildtet, jagten og jægerne.

Cirka 62 pct. af Danmarks areal er opdyrket, og det er netop her, vi ser den største nedgang i naturindholdet. Levestederne forsvinder og forringes i takt med landbrugets intensivering.

Ved den seneste revision af den danske rødliste blev tidligere tiders så almindelige og folkekære landbrugsfuglearter som vibe, agerhøne, sanglærke, bomlærke, stær og gulspurv sat på listen, simpelthen fordi deres bestande er i frit fald.

I alt 20 fuglearter på rødlisten er af forskerne kategoriseret som knyttet til landbruglandet. Heraf er mere end halvdelen, nemlig 12 arter, kommet til siden forrige revision for bare 10 år siden.

Også markvildtet har trange kår. Harebestanden er lige som fuglearterne i agerlandet gået voldsomt tilbage som følge af tab af variation og levesteder i landbruglandet set over 50-60 år.

Men problemet i fødekæden starter et helt andet sted - hos insekterne. Insekter presses også af landbrugsdriften.

Tyske undersøgelser viser et fald på 76 pct. i insektbiomasse siden 1989, og forskerne bag undersøgelsen angiver ændringer i landskabet og landbrugsdriften som årsag. Der er altså tale om et væsentligt tab af biomasse i fødekæden.

For eksempel udgør bierne med 292 arter, hvoraf mange er rødlistede, en væsentlig del af biodiversiteten i Danmark. Da bier og andre insekter sikrer den vigtige bestøvning af en lang række blomstrende planter, er biernes trivsel også af stor betydning for mange plantearter.

Bierne og en lang række andre bestøvende insekter er afhængige af en stabil og varieret fødegrundlag gennem hele sæsonen. Mens vi i dag typisk finder 12-14 betydende pollenleverandører i et landbrugsområde, så var der i 1942 hele 22 arter, som leverede større mængder pollen gennem sæsonen. Derfor arbejder Danmarks Jægerforbund målrettet på at skabe bedre levesteder for flora og fauna i den danske natur - specielt i landbruglandet.

I Danmarks Jægerforbund erkender vi naturligvis, at der skal produceres fødevarer i Danmark, men vi mener, at den danske fødevarerproduktion skal være bæredygtig, og det er den først, når produktionen sker i et samspil med naturen. De danske fødevarerproducenter er blandt de bedste i verden, men produktionen skal for fremtiden i langt højere grad end i dag ske i samspil med den natur, som er tilknyttet landbruglandet.

Her kommer Danmarks Jægerforbunds forslag til, hvordan en moderne fødevarerproduktion kan ske i samspil med naturen i landbruglandet.

God læselyst.

Danmarks Jægerforbund

EN POSITIV INCITAMENTSSTRUKTUR

Målsætning

Øge biodiversiteten på den dyrkede del af landbrugsarealet.

Problemstilling

Den nuværende CAP (Den fælleseuropæiske landbrugspolitik) er i Danmark implementeret på en måde, hvor den ikke bidrager til at sikre en rimelige grad af biodiversitet i de dyrkede landbrugsområder.

Løsning

Den nationale strategiske CAP-plan skal understøtte en positiv incitamentsstruktur, der understøtter, at landmanden undlader at dyrke urentable arealer uden at miste landbrugsstøtte eller dyrkningsret over jorden.

Ligeledes bør den strategiske CAP-plan give mulighed for at præmiere landmænd, som yder en målrettet og kvalificeret indsats for naturen og levestederne i landbrugslandet.

Danmarks Jægerforbund mener, at:

- Bruttoarealmodellen skal indføres.
- Aktivitetskravet fjernes og erstattes af et tilstandskrav på linje med rydningspligten i driftsloven, så arealerne under bruttoarealmodellen holdes lysåbne.
- Der indføres et eco-scheme, som understøtter en målrettet og kvalificeret indsats for naturen og levestederne i landbrugslandet.

Finansiering

Forslaget finansieres via den samlede danske landbrugsstøtte under CAP, hvor det forventes, at omkring 30 procent af den direkte støtte reserveres til eco-schemes.

KONDITIONALITET / STØTTEBETINGELSER

Målsætning

Sikre at der på alle bedrifter findes levesteder for arter, som er karakteristiske for det åbne land, samt at biodiversiteten øges i landbrugslandet.

Problemstilling

Levestederne for arter knyttet til det åbne land er under pres i Danmark.

Landskabelementer som markveje, markskel, læhegn og småbeplantninger fjernes hastigt til fordel for stadigt større marker.

Løsning

Danmarks Jægerforbund foreslår følgende som betingelse for at modtage direkte arealstøtte:

- At alle landbrug som GLM-krav (God landbrugs- og miljømæssig stand) minimum reserverer 10 pct. af det samlede landbrugsareal til ikkeproduktive formål i tråd med EU-Kommissionens biodiversitetsstrategi 2030. Herunder kan GLM-landskabelementer, læhegn og småbiotoper uden for markblok indgå sammen med arealer beliggende i markblok.
- Minimum fem procent, svarende til det gældende MFO-krav, af omdriftsarealet på ejendomsniveau udtages af dyrkning med henblik på at beskytte biodiversitet og bevare levesteder. Erfaringer fra bl.a. projekt "Giv os naturen tilbage" i Hjørring Kommune viser, at det er muligt at finde urentable arealer, som kan opfylde dette krav uden meromkostninger for landbruget. Kravet opfyldes enten via undladelse af dyrkning jævnfør bruttoarealmodellen, eller med tiltag udtaget under eco-schemes. Kravet opfyldes på ejendommen, og forpligtigelsen kan ikke udliciteres eller på anden måde gøres til genstand for handel.
- Danmarks Jægerforbund finder det afgørende, at der indføres et minimumskrav for udtagning af jord til natur og biodiversitetsformål, da bruttoarealmodellen ikke alene kan forhindre, at levestederne i landbrugslandet forsvinder.

Finansiering

Forslaget kræver ikke ekstra finansiering, da det implementeres som betingelse for udbetaling af den direkte arealstøtte under CAP.

Med udgangspunkt i rapporten ”Udvikling i Agerlandet 1954-2025”, Beier, Claus; Caspersen, Ole H.; Karlsson Nyed, Patrik fra KU, samt vedhæftede notat vil det være muligt at pålægge landbruget udtagning af 5 pct. af omdriftsarealet, uden at landbruget samlet set påvirkes negativt på driftsøkonomien.

Bilag 1

Notat dateret 26.06.2019: Omkostningsneutral udtagning af 100.000 ha landbrugsjord. Vedlagt.

ECO-SCHEME

Målsætning

Eco-schemes skal sikre en målrettet multifunktionel indsats, hvor både biodiversitet, klima og miljø tilgodeses gennem de tiltag, der gennemføres på ejendomsniveau. Ligeledes skal indsatsen for biodiversitet målrettes de arter på rødlisten, som er knyttet til landbrugslandet og under pres som følge af intensiveret landbrugsdrift, der i høj grad er drevet af landbrugspolitikken.

Problemstilling

Eco-schemes kommer til at udgøre minimum mellem 20 og 30 pct. af det samlede støttebeløb.

Virkemidlerne, der er på Kommissionens bruttoliste, spænder fra præcisionsjordbrug til braklægning med biodiversitetsformål mv.

Derfor skal det sikres, at landbrug vælger flere virkemidler, og at de har forskelligt formål. Ellers risikerer vi at gentage historien om MFO-kravet, som hovedsageligt blev opfyldt gennem en bestemt artssammensætning i de i forvejen pligtige efterafgrøder under kvælstofindsatsen.

Danmarks Jægerforbund frygter, at landbruget får mulighed for alene at opfylde betingelserne til eco-schemes ved f.eks. at vælge virkemidler som præcisionsjordbrug, sundt sædskifte, kvælstoffikserende efterafgrøder eller produktion af græspotein, hvilket ikke bidrager til megen terrestrisk biodiversitet eller flere levesteder for de trængte arter i landbrugslandet.

Løsning

Efterhånden som eco-scheme implementeres, skal der udarbejdes og gennemføres en biodiversitetsplan på ejendomsniveau efter forbillede af biotopplanerne. Der gives tilskud til rådgivning, udførelse og fastholdelse af planen fremfor enkeltstående tiltag. Planen målrettes lokale forhold, og der gives mulighed for at udføre kollektive biodiversitetsplaner.

Finansiering

Rådgivning, kvalitetssikring og udarbejdelse af biodiversitetsplaner, som er Danmarks Jægerforbunds forslag til implementering af en målrettet indsats med eco-schemes, foreslås finansieret via overførsel af midler fra søjle I til søjle II.

KEMISK NEDVISNING OG JORDBEHANDLING

Målsætning

Sikre levesteder og fødekilder for arter, der er tilknyttet landbrugslandet i efterårs- og vinterperioden, samt at reducere mængden af anvendte pesticider.

Problemstilling

I dag er det muligt at nedvisne stub og efterafgrøder efter henholdsvis den 1. oktober og den 20. oktober.

Det er ligeledes tilladt at destruere efterafgrøderne fra 20. oktober, mekanisk ved f.eks. jordbehandling, uanset om den pågældende jordtype er omfattet af et generelt forbud mod jordbehandling på dette tidspunkt. Det betyder et væsentligt tab af levesteder for fugle, pattedyr og insekter i form af skjul og føde i en tid på året, hvor fødemængden reduceres.

Løsning

Danmarks Jægerforbund mener, at kemisk nedvisning og jordbehandling skal forbydes frem

til 1. marts på alle arealer forud for vørsåede afgrøder.

Urørte stubmarker og efterafgrøder tilbyder et godt levested med føde og dækning til åbenlandsarterne i landbrugslandet hen over vinteren. Her er tale om et meget simpelt virkemiddel med stor effekt, som f.eks. bruges i Interreg projektet "North Sea Region PARTRIDGE".

Finansiering

I udgangspunktet viser erfaring, at et sådan forslag ikke vil betyde forøget driftsomkostninger for landbrugserhvervet.

Bilag 2

Artiklen Gule marker forringer bæreevnen - Dræb ikke maden, Jæger 09/2018. Vedlagt.

REDUKTION AF BRUGEN AF PESTICIDER OG FREMME AF BÆREDYGTIGE DYRKNINGSSYSTEMER

Målsætning

Sikre udviklingen i dansk landbrug med bæredygtige dyrkningsmetoder, der fremmer jordens opbygning af kulstof, jordens frugtbarhed, dyrkningsegenskaber og jordlevende organismer, samt minimerer pesticidforbruget.

Problemstilling

Reduktion af pesticider er ikke kun et valg mellem økologiske og konventionelle driftsformer. Begge dyrkningssystemer har fordele og ulemper.

En bæredygtig løsning for fremtidens landbrug, der fortsat skal levere sunde fødevarer i stigende mængder på verdensplan, med en minimal klima- og miljøbelastning, og med krav om øget biodiversitet i landbrugslandet, skal findes i dyrkningssystemer, der leverer på alle parametre.

Løsning

Driftsformer, hvor jordbehandling, afgrødevalg og sædskifter, sikrer naturlige forsvarsmekanismer mod skadedyr og ukrudt og fremmer jordens opbygning af kulstof, jordens frugtbarhed, dyrkningsegenskaber og jordlevende organismer er nødvendige for en bæredygtig udvikling. Derfor bør der sættes på omlægning af det konventionelle landbrug til Conservation Agriculture (CA).

Derudover skal brug af herbicider for tvangsmodning af afgrøder udfases. Ligesom brug af herbicider i efteråret for nedsvidning af ukrudt skal udfases.

Fungicider og insekticider skal alene anvendes ved konkrete angreb og kun de steder i marken, der er angrebet.

Finansiering

Omlægningen kan drives ved, at CA tæller med som virkemiddel på et eco-scheme. Men det anbefales derudover at overføre midler fra søjle I til landdistriktsprogrammet til omlægningsstøtte og rådgivning de første to år.

Bilag 3

Artiklen "Conservation Agriculture, agerhønsene og de andre fugle" ses her:

<https://www.jaaktuelt.dk/momentum/2019/nr-4/conservation-agriculture-agerhoensene-og-de-andre-fugle/>

PLEJE AF NATUR- OG GRÆSAREALER

Målsætning

Øge biodiversiteten på flere halvkulturarealer, som er truet af tilgroning.

Problemstilling

Den gældende støtteordning for pleje af græs og naturarealers formål er, at "beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten". Desværre skærer denne ordning i uhørt grad alle arealer over en kam, uden der tages hensyn til hvilken biotop eller biodiversitet, man ønsker at beskytte eller forbedre.

Denne ordning sikrer i sin nuværende form udelukkende, at arealer bliver afgræsset eller slået til bestemte datoer og til et bestemt niveau, som nemt kan konstateres i en kontrol-situation. Ordningen er på ingen måde garanteret for optimal pleje af græs- og naturarealer.

Danmarks Jægerforbund mener ligeledes, at ordningen bør tilføres flere midler, så flere arealer, der tidligere blev brugt til afgræsning og høslæt, igen kan plejes målrettet.

Løsning

Danmarks Jægerforbund ønsker et landdistriktsprogram, der understøtter og udbygger mulighederne for at pleje græs og naturarealer med afgræsning, og hvor biodiversiteten er formålet med plejen.

Danmarks Jægerforbund mener at:

- Der skal sikres incitamenter og økonomi for lodsejere med henblik på bedre og målrettet pleje af flere naturarealer ved at udnytte muligheden for maksimal overførsel fra søjle I til søjle II.
- At plejegræsordningen indrettes med fokus på biodiversitet fremfor kontrolkrav.
- At krat i højere grad tolereres på arealer, der afgræsses, og accepteres som en naturlig del af arealerne.

Finansiering

Finansieres via Landdistriktsprogrammet og maksimal overførsel af midler fra søjle I til søjle II.

BEVARE OG UDBYGGE EKSISTERENDE LANDSKABSELEMENTER I LANDBRUGSLANDET

Målsætning

Sikre et rigt og varieret landskab, som brydes af landskabselementer, der sikrer levesteder og korridorer for arter, som er knyttet til landbrugslandet.

Problemstilling

Landskabselementer som markveje, markskel og læhegn fjernes, når markerne sammenlægges til stadig større marker.

Rapporten "Udvikling i Agerlandet 1954-2025" Beier, Claus; Caspersen, Ole H.; Karlsson Nyed, Patrik fra KU, beskriver stigende markstørrelser i alle otte undersøgelsesområder.

Løsning

De gamle eksisterende landskabselementer udgør skelettet i landbrugslandets levesteder. Flere af disse er ikke beskyttet mod intensivering af landbruget gennem f.eks. naturbeskyttelsesloven.

Danmarks Jægerforbund mener, at:

- Der skal indføres forbud mod at nedlægge læhegn, markveje og markskel uden anlæggelse af tilsvarende erstatningsbiotop i dobbelt størrelse med specifikke kvalitetskrav.
- Der skal igen afsættes midler til puljen "Tilskud til læhegn og småbeplantninger".
- Der indføres plejekrav på alt beplantning udført med tilskud, som sikrer udtynding minimum hvert 5. år.

Finansiering

Der afsættes årligt 15 mio. kr. fra landdistriktsprogrammet som en tilskudspulje.

KONTAKT

Claus Lind Christensen

Formand

Tlf. 27 80 28 55

Mail clc@jaegerne.dk

Jakob Bergmann Nielsen

Chefkonsulent,

Natur- og vildtpleje samt Landbrug

Tlf. 81 88 24 46

Mail jbn@jaegerne.dk

Rapporten er udarbejdet af Danmarks Jægerforbund, 2021.

Danmarks Jægerforbund er en interesseorganisation, der samler de danske jægere og varetager jægernes interesser.

Danmarks Jægerforbund arbejder for mest mulig jagt og natur ved at varetage opgaver som formidling, politisk interessevaretagelse, jagtfaglige aktiviteter, forskning, uddannelse, rådgivning og kommunikation.

Alle rettigheder forbeholdes.